

EPG: Investițiile în rețelele de electricitate, estimate la 6, 8 miliarde euro pentru transport și 9,2-11,5 miliarde euro pentru distribuție, până în 2030

Nevoia de investiții în rețelele de electricitate este estimată la 6,8 miliarde euro pentru transport și aproximativ 9,2 - 11,5 miliarde euro pentru distribuție până în anul 2030, în lipsa acestora România riscând nedeplinirea obiectivelor climatice, conform unui raport al EPG (Energy Policy Group).

Retelele de energie electrică au un rol esențial în eforturile Uniunii Europene de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră (GES) și de a atinge neutralitatea climatică în anul 2050. Acestea trebuie să răspundă unei cereri tot mai mari de energie electrică în sectoare precum transporturile, încălzirea și răcirea, industria, producția de hidrogen regenerabil și centrele de date. Consumul de energie electrică va crește cu cel puțin 60% în perioada 2023 - 2030 la nivelul UE și al Marii Britanii. Potrivit propunerii de revizuire a Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC), consumul de energie electrică al României ar urma să crească cu aproximativ 38% în perioada 2021 - 2030, de la 46,5 TWh la 64 TWh, semnalează reprezentanții EPG printr-un comunicat.

Potrivit sursei citate, Comisia Europeană (CE), prin Planul de Acțiune pentru rețele (EU Action Plan for Grids), estimează necesarul de investiții în rețelele de energie electrică la aproximativ 584 miliarde de euro pentru integrarea tintelor ambițioase de capacități din surse de energie regenerabilă (SRE) asumate până în anul 2030, respectiv obiectivul de 42,5% în ceea ce privește ponderea energiei regenerabile în total consum de energie. Aceasta sumă include atât investițiile necesare în rețelele de distribuție, cât și în cele de transport, din care 170 miliarde euro sunt necesare pentru digitalizare.

"Astfel, importanța extinderii și modernizării rețelelor de energie electrică trebuie evidențiată în documentele strategice ale României. Infrastructura sistemului electroenergetic constituie coloana vertebrală a tranziției, întrucât facilitează integrarea SRE, asigură livrarea eficientă a energiei către consumatori și contribuie la îmbunătățirea indicatorilor de eficiență energetică prin responsabilizarea consumatorilor potrivit noului model de piață de energie electrică. În România, nevoia de investiții în rețelele de electricitate este majoră, fiind estimată la 6,8 miliarde euro pentru transport și aproximativ 9,2 - 11,5 miliarde euro pentru distribuție până în anul 2030. Aceste investiții sunt esențiale pentru preluarea producției de energie din surse regenerabile care va crește substanțial în perioada următoare și implicit atingerea obiectivelor din PNIESC. În lipsa acestor investiții în rețelele de energie electrică, România risca nedeplinirea obiectivelor climatice", se menționează în comunicat.

Pe lângă investițiile estimate în cadrul planului Transelectrica (TYNDP), respectiv 1,43 miliarde euro până în 2030/2031, în cadrul estimărilor au fost incluse și proiecte propuse, precum cele două cabluri de curent continuu la înaltă tensiune (HVDC), respectiv: cablul submarin Georgia România (2,2 miliarde euro) și cablul de interconectare România - Ungaria pe direcția Arad - Constanța Sud (2,75 miliarde euro), care să preia energie generată de noi capacități, conform propunerii de PNIESC și să o poată evacua din Dobrogea (recunoscută pentru surplusul de energie) către Vestul țării.

Conform calculelor EPG, necesarul de investiții în sistemul de distribuție de energie electrică din România este estimat între 9,2 și 11,5 miliarde de euro între 2020 și 2030, ceea ce releva un decalaj major de 2,5 - 4,8 miliarde de euro față de investițiile planificate de către OSD (Operatorul Sistemului de Distribuție) din veniturile bazate pe tarife și din finanțarea UE (Fondul de Modernizare fiind principala sursă).

Raportul subliniază că investițiile în dezvoltarea rețelelor de electrice reprezintă o șansă importantă pentru România din perspectiva modernizării infrastructurii energetice, a sporirii rezilienței sistemului și a stimulării creșterii economice.

Astfel, în vederea realizării acestor investiții, EPG recomandă un cadru de reglementare stabil, clar și favorabil investițiilor, cel actual necesitând o serie de ajustări pentru a răspunde nevoilor crescute de investiții în rețelele de energie electrică.

"Finanțarea unei mari părți a investițiilor prin venituri bazate pe tarife va impune o povară a costurilor pentru consumatori. Cu aproximativ 400 de milioane de euro investite în rețelele de distribuție, tariful reprezintă în prezent aproximativ 30% din factura totală pentru consumatorii de joasă tensiune (5 - 5,5 euro) cu un consum mediu lunar de 100 kWh. Pentru a îndeplini obiectivele de decarbonizare, investițiile ar trebui să crească de aproape patru ori, ajungând la aproximativ 1,2 - 1,6 miliarde euro/an până în anul 2030. Prin urmare, noua, respectiv a cincea perioadă de reglementare pentru activitatea de distribuție, care va începe în anul 2025, ar trebui să sporească stimulentele pentru ca OSD să utilizeze fondurile UE pentru investiții. În plus, ANRE ar trebui să analizeze cu atenție cele mai bune practici din alte țări ale UE în ceea ce privește sprijinirea investițiilor în rețele și accelerarea digitalizării, limitând în același timp impactul asupra consumatorilor", susțin reprezentanții EPG.

Aceștia recomandă și creșterea finanțării prin mecanismele financiare UE, precum Fondul de Modernizare. În prezent, a doua cea mai importantă sursă de finanțare pentru investițiile în rețelele de energie electrică din România, pe lângă veniturile de tarife, este reprezentată de sumele din FM. Acesta include două scheme de sprijin legate de rețea: una dedicată operatorului de transport, cu o finanțare nerambursabilă de 400 de milioane euro, și o alta pentru operatorii de distribuție, bazată pe licitații, care reprezintă 1,1 miliarde euro. Deși aceste scheme sunt esențiale pentru sprijinirea investițiilor în rețele, având în vedere necesarul, suma alocată este insuficientă, consideră sursa citată.

"De exemplu, DSO au depus 105 proiecte în valoare de 2,4 miliarde euro, ceea ce reprezintă mai mult decât dublul finanțării disponibile, rezultând un deficit de 1,3 miliarde euro. Acest deficit demonstrează necesitatea ca schema să fie extinsă cu fonduri suplimentare cât mai curând posibil, mai mult având în vedere termenul limită din 2030 pentru alocările MF. Finanțarea ar trebui să acopere nu doar propunerile de proiecte actuale. În plus, schema ar trebui prelungită în cadrul apelului actual de proiecte, pentru a preveni o potențială întârziere birocratică de 1,5 - 2 ani care ar putea apărea odată cu lansarea unei noi ghid de finanțare și care ar putea împiedica investițiile planificate, inclusiv o introducere accelerată a contoarelor inteligente (smart meters)", se arată în raport.

O altă recomandare vizează asigurarea coerenței între documentele strategice naționale, pentru a promova o viziune clară asupra căilor de dezvoltare a României, a priorităților de investiții și a finanțării disponibile.

"Având în vedere rolul critic al rețelelor și cerințele de investiții substanțiale pentru acest sector, strategia industrială a țării ar fi trebuit să ia în considerare contribuția acestui sector la valoarea adăugată națională și efectul sau multiplicator asupra altor sectoare economice. Acest aspect este deosebit de relevant, având în vedere că mulți furnizori pentru construcția infrastructurii rețelelor sunt achiziționați la nivel național", mai arată EPG.

A patra recomandare se referă la asigurarea unei forțe de muncă calificate pentru dezvoltarea sistemului electroenergetic național, în special ingineri și specialiști tehnici. Astfel, programele de studii din liceele tehnice și universități ar trebui adaptate la noile tehnologii de rețea, la integrarea RES și la digitalizare. În plus, stimularea educației în domeniul științei, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM) prin burse, stagii de practică în cadrul companiilor și dezvoltare profesională va contribui la atragerea și păstrarea talentelor în sectorul energetic.

"În prezent, atât OTS, cât și ODS se confruntă cu un deficit de forță de muncă, ceea ce cauzează întârzieri ale proiectelor. Având în vedere creșterea generală a cererii de forță de muncă calificată în sectorul energetic, România ar trebui să acorde prioritate reformelor menite să stimuleze și să rețină lucrătorii calificați. De

asemenea, Guvernul ar trebui sa valorifice noile oportunitati de angajare create prin tranzitia energetica, promovând carierele în sectorul energetic prin programe de educatie si formare profesionala specifice", considera specialistii EPG.

Nu în ultimul rând, acestia recomanda pregatirea pentru un scenariu de back-up, în care necesarul de investitii estimat nu va fi realizat pâna în anul 2030. Contextul global devine din ce în ce mai complicat, fiind planificate investitii masive în centrele de date. Productia globala de transformatoare si, în general, lantul valoric va fi supus unor presiuni enorme, ceea ce va accentua deficitul de lichiditati si de forta de munca din România, spun acestia.

A